

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Buiv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 600 Lej
Fél évre 300 Lej
Negyed évre 150 Lej
Havonta 50 Lej

Hirdetések díjazás szerint.
Megjelenik naponta reggel

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Buorestitben 50 banival
több.

A kultura fokmérője.

Alább egy levélről lesz szó, a melyet a posta ezuttal kivételesen elég pontosan kézbesített, bár ha tudta volna a tartalmát, a levél belekerült volna az „elveszettek” lajstromába. A levélíró, híven elődeihez, szintén meghuzódik a névtelenség jó erős bástyája mögött, de mivel igazságai kikíváncsoznak a nyilvánosság elé, mi átadjuk a sorokat a közönségnek.

„Ugy gondolom kérem, — így a levélíró — hogy a posta minden kulturállamnak a fokmérője. A rendezett és nagyszerű kulturával rendelkező államokban olyan fejlett posta van, hogy az itteni ember ma már szinte elképped, ha egy ilyen pontos postáról olvas. Milyen nagyszerű érzés lehet azt tudni, hogy a ma feladott levél legkésőbb holnap már ott van a rendeltetési helyén és a most postára tett táviratot alig egy óra múlva kézhez is kapja a címzett. Az is mennyi kéjjel töltheti el az embert, hogy az utalvány kifizetés késedelme vagy hetekig tartó halasztása ismeretlen fogalom, nem beszélve a telefonról, amely precíz, megbízható és főleg nem állandó háziszállítója az idegszinatoriumoknak.”

Ilyen szép bevezetés után a levélíró más hangnembe csap át és a következőket írja:

„A multkoriban levelet irtam egy, a megyében lakó rokonomhoz, aki a levelet csak öt nap múlva kapta kézhez. Pedig a község nincs is messze. Valamikor öt nap alatt Madridba is eljutott a levél. Más. Temesvárról fontos üzleti táviratot kaptam és a távirat két napig hevert valamelyik fiókban, míg aztán nagy sietve kézbesítették. Bucurestibe nem is merek már üzleti táviratot feladni, mert mire a címzett megkapná, az üzlet régen nem lenne már aktuális. Tovább. Egyik üzletfelemtől postautalványon pénzt kaptam és erről a posta szabályszerűen értesített is. Viszont arról is értesített, hogy a pénzt nem áll módjában kifizetni. Négy hét múlva megkaptam a pénzt. Addig kamatozatlanul hevert a postán. Elég nagy már a csokor, vagy gyűjtsék meg bele egy-két szép virágot? Ez talán beleillik: telefonon szerettem volna beszélni Nagyváraddal. Déli tizenkettőkor kértem Váradot és este kilenc órakor még nem kaptam. Igaz a társadalomtudósok megállapítása, hogy fejlődünk, vagy pedig az az igaz, hogy visszafeljövünk — legalább is postai téren — a delizsánszos, lovasküldöncös, gyorsparasztos régi jó világba. Mit gondolnak Önök?”

Itt a levél véget ér és bár illetlen némi kommentárt fűzni a végére, nem tesszük: beszéljünk annak minden sora magától is.

Románia békét akar Magyarországgal.

Duca külügyminiszter nyilatkozata Bethlen magyar miniszterelnökkel való találkozásáról.

(Budapest, szeptember 17.) A Nemzeti Ujság tudósítója beszélgetést folytatott a Milanóban időző Lahovary herceggel, Románia olaszországi követével. Az érdekes beszélgetés során — többek között — Lahovary a következő figyelemreméltó kijelentéseket tette:

— Magyarország és Románia között a viszonylatok barátságosaknak mondhatók. Fontos gazdasági egyezményt kötöttünk, amelyben különböző kérdéseket kölcsönös melegezésre rendeztünk el. A román kormány jóakarata a magyar kormánytól megértésre talált és ezért az atmoszféra megváltozott, amelyről csak azt kívánom, hogy mindig jobb legyen. A kisebbségek iránt a román kormányzat jóindulattal viseltetik, az autonómia formulája azonban Erdély számára nemcsak fölösleges.

de veszélyes is a nemzeti egység szempontjából.

Duca román külügyminiszter pedig Genfben a Pesti Hírlap munkatársának nyilatkozott. Kijelentette, hogy Románia teljes bizalommal van a Népszövetség iránt. Románia azt óhajtja, hogy minden szomszédjával jóviszonyban éljen.

— Remélem, — mondotta Duca, — Magyarországon is feltaláljuk ugyanezt a törekvést, amely bennünket leikesít. Bár különböző meggyőződések töltik el a két országot, a tavasz óta a közeledésnek bizonyos sokat ígérő kezdete mutatkozik. Kívánatosnak tartom, hogy a két országot érdeklő gazdasági kérdéseket mielőbb véglegesen rendezzék. Melegezésrel töltött el, hogy találkozhattam Genfben Bethlen miniszterelnökkel és Daruváry külügyminiszterrel, s hogy megtárgyalhattam velük a Magyarország és Románia kölcsönös viszonyát érintő kérdéseket.

Ellenferradalom Oroszországban.

Ötven millió paraszt a szovjetrendszer ellen. — Égnek a bakui petróleumforrások. — Flottademonstráció a lengyel határon.

Bucurestiből jelentik: Oroszországból feltűnésteltő hírek érkeznek, amelyek óriási arányú forradalmi mozgalmakról számolnak be. A Dimineata legújabb jelentése szerint Szovjetország olyan mélyreható politikai változások küszöbén áll, amelyek alapjában rendíthetők meg a hatalmas birodalmat. Déloroszországban és a Volga vidékén a parasztek körében mozgalom indult meg a jelenlegi rezsim ellen. A mozgalomhoz a végső impulzust a gazdasági deorganizáció és az éhínség adták meg. Eddig ötven millió lakos csatlakozott a mozgalomhoz, amelyek előkészítői kijelentették, hogy elismerik Besszarábiának Romániához való csatlakozását. Az új alakulat imperialista elvek szolgálatában áll és az a célja, hogy a

Duna torkolatát és Konstantinápolyt hatalmába kerítse. A georgiai forradalom ettől függetlenül tovább dühög. A forradalmárok Bakum vidékén újabb 35 petróleum forrást felgyújtottak.

Érdekes és ennek a hírek formálisan ellentmondó az a varsói tudósítás, amely arról számol be, hogy az orosz és német flotta együttes hadgyakorlatai megkezdődtek a lengyel határ közelében. Oroszország öt páncélossal és hét torpedóuzóval, Németország pedig öt hadihajóval és öt torpedónaszáddal vesz részt a gyakorlaton. A tengeri hadgyakorlatok különös megvilágítást adnak a német és orosz pacifista deklarációknak, amelyek éppen most hangzóttak el Genfben, ahol a leszereléssel kapcsolatban a világtörpe megteremtésén fáradoznak.

Változások

a Bratianu-kabinetben.

Izgalommal várják a pénzügyminiszter hazaérkezését. — Politikai körökben sürgetik a külföldi kölcsönt.

(Bucuresti, szeptember 17.) Pénzügyi körökben a legnagyobb izgalommal várják Bratianu Vintila pénzügyminiszter hazaérkezését. A pénzügyminiszter Constantinescu Tancred kereskedelmi miniszter társaságában érkezik vissza még a hét végén és valószínű-

nek tartják, hogy pénteken megérkezik Oromulu bankkormányzó is. Pénzügyi körökben ugyanis azt remélik, hogy a pénzügyminiszter kényszeríti a Banca Nationalát, hogy a jelenlegi nehéz hitelhelyzetet könnyítse meg és ezzel hátrítsa el a hitelhiány és drágaság miatt fenyegető veszélyt. Madgearu parasztpárti képviselő az Adeverul maj számában nyílt levelet intéz a Banca Romaneasca részvényeseihez, amelyben feltárja az ország pénzügyi és gazdasági helyzetét. Rámutat arra, hogy amíg a miniszter folyton arról be-

szél, hogy nem keres kölcsönt az ország számára, addig az ország külkölesön nélkül a legnagyobb veszedelembé jut. Kelt a kölcsön, mert rendezni kell a függő belső adósságokat, a vasutakat újja kell építeni, a pénz reformját, a lej stabilizálását és a költségvetés reális egyensúlyát meg kell teremteni. Annak érdekében, hogy ez bekövetkezhessen, arra kéri a részvényeseket, hívják vissza Bratianu Vintilát abba a pozícióba, a melyet pénzügyminisztersége előtt a Banca Romaneascánál töltött be.

A bucarestii nagvbankok közös akcióval újabb gyűlést tartanak, hogy a Banca Nationala vezetőivel megbeszéljék a Banca Nationala hathatóssabb támogatását és segítségét a bankok letéteinek visszavonásával szemben. Liberális körökben beszélnek, hogy a parlament megnyitása után a kormányban jelentős változások lesznek. A hír szerint Leonte Moldovanu, Neamtu és Antonescu volt párisi követ kapnának tárcát a kormányban.

Bucurestiből táviratozzák: Az Argus mai száma közli Bratianu Vintila pénzügyminiszter a külföld számára készített emlékiratát. Az Argus azt is közli, hogy Constantinescu Tancred kereskedelmi miniszter és Pretorian vezérigazgató Londonban azt tanulmányozták, hogy a külföldi törke miképpen volna beruházható a vasutak ujjaépítésébe és ezért merült fel az autonómia szükségességének kérdése is. A tanulmányozás eredményéről még semmi hír. Oromulu, a Banca Nationala kormányzója pedig csak a Banca Nationala ügyében tárgyalt Londonban.

Szabályozták az adóbehajtást.

Az aradi pénzügyigazgatósághoz ma rendkívül érdekes rendelet érkezett a pénzügyminiszteriumtól, amelyben a most folyó adóvégrehajtások helytelen keresztülvitele ellen foglalt állást a miniszterium. A rendelet hangsúlyozza, hogy az adókerületek vezetőinek, mielőtt végrehajtókat kiküldik, tájékozódni kell arról, hogy a végrehajtási novella értelmében mi szabad lefoglalni. A végrehajtási novella ugyanis erősen szabályozza és részletesen körülírja, hogy milyen tárgyak foglalhatók le adótartozások miatt és melyeket szabad elárverezni. Így a novella szerint az egzisztencia fenntartásához, a kenyérkeresethez feltétlenül szükséges tárgyak nem foglalhatók és így nem is árverezhetők. Ezzel szemben Aradon nem voltak tekintettel erre a körülményre és válogatás nélkül foglaltak mindent a végrehajtók, ami kezük ügyébe került az adóval hátralékban levő felek üzletében, műhelyében vagy lakásában.

A csongrádi halálból a bíróság előtt.

Megkezdődött a csongrádi bombamerénylet főtárgyalása a szolnoki törvényszéken. — Az első vádlott visszavonta beismerő vallomását.

(Budapest, szeptember 17.) A szolnoki törvényszék ma kezdte meg az emlékezetes csongrádi bombamerénylet tettesének ügyében a főtárgyalást rendkívüli érdeklődés mellett. A csongrádi zsidónövegyelet bálján elkövetett bombamerénylet büntügyének hét vádlottja van. Az elnök a tárgyalás megnyitása után sorra kikérdezte a vádlottakat nacionáléjukat illetőleg. A vádlottak: Simkó László 25 éves földműves, Bölönyi Miklós 32 éves gabonakereskedő, Fülöp Andor 24 éves földműves, Piroška György 26 éves kereskedő, Sági János 28 éves gazdálkodó, Sági Rókus 22 éves földműves és Piroška János, aki 38 éves átmeneti viszonybeli főhadnagy és tábornak mondja magát. Az elnök erre megkérdezte:

— Egyéb foglalkozása nincs?

— De igen! — felelte Piroška. Festőművész is vagyok!

Majd felolvasták a vádiratot, a mely szerint karácsony másodnapján a csongrádi zsidónövegyelet a csongrádi Magyar Király szálloda első emeleti nagytermében bált rendezett. Éjféltájban, amikor éppen francia négyesre állítottak fel bombát dobtak a terembe. Nagyjános Julianna, aki urnóját kísérte a bálba és az egyik sarokban ült, azonnal meghalt. Krizsán gyógy-szerész, Farkas Balázs cigányprimás, Grosz Magdus, Grosz Sarlka, Wolff Sándor, Fuchs Margit, Fuchs József, dr. Tobiás Miksa, Barna Henrik gyógyszerész és Piroška nevű leánya, dr. Vidányi Fehér Istvánné, Dékán Béla, Prinz István és Kovács Lenke súlyosan sebesültek meg: a sebesültek száma összesen negyven volt. Másnap sebesülésébe belehalt Wolff

Sándor műegyetemi hallgató és később a cigányprimás is. A vádirat 3 gyilkossággal és huszonötrendbeli gyilkossággal kíséreltetve vádolja a tetteseket. Piroška György és Piroška János a kézlgránátot Fülöp Sándor közvetítésével adták át Bölönyinek. Illeőleg Simkó Lászlónak. A vádirat szerint a bombát Bölönyi hajította a mulatozók közé.

Az elnök ezután bejelentette, hogy a sértettek közül senki sem jelent meg személyesen, azonban mindegyik ügyvéddel képviseltette magát. Elsőnek Simkót hallgatták ki, aki nem hajlandó elismerni, hogy bűnös volna és kijelentette, hogy korábbi beismerő vallomását veréssel csikarták ki belőle. Simkó vallomása közben érkezett meg a főtárgyalásra dr. Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselő, aki mint több vádlott védője vesz részt a tárgyaláson. Ulain Lendvai-Lehner István fajvédő nemzetgyűlési képviselő és hírlapíró kíséretében érkezett. Lendvai azonban a hírlapírók között foglalt helyet. Ezután az elnök figyelmeztette Simkót, hogy vallomásai hertzegnek az ellentmondástól. Felolvasta korábbi vallomásait, amelyekben Simkó részletesen elmondotta, hogy milyen szerepe volt a merényletben és ezek a vallomások egy szót sem említenek arról, hogy a kihallgatások során bántalmazták volna. Az elnök kérdésére Simkó azt válaszolja, hogy a vizsgálati csak részben vette be a jegyzőkönyvbe azt, amivel vallomása visszavonását indokolta. Azt állítja, hogy csendőrök és rendőrök fenyegették meg, hogy kikérrik az ügyészségtől, ha vallomását visszavonja.

Az elnök: — Beismerő vallomá-

sa és vallomásának visszavonása között két hónap telt el! Miért várt ennyi ideig, ha ártatlan? Simkó kijelenti, hogy már ko-

rábban kérte a vizsgálatot, hogy megmutathassa verésekből keletkezett sérüléseit, azonban kérését nem vették figyelembe.

Lloyd George hadat üzent Macdonaldnak.

Elkeseredett harc indul meg az orosz szerződés miatt. — A munkáskormány házfelosztásra és új választásokra készül.

(London, szeptember 17.)

Egyes lapok genfi tudósítói azt beszélik, hogy Ramsay Macdonald és Herriot a Népszövetségnek még ezen az ülésszakán legkésőbb október első napjaiban újból találkoznak fognak Genfben. Londoni politikai körök azonban nem tartják valószínűnek, hogy Macdonald, bár csak rövid időre is, elhagyhassa Londont, mert a parlament új ülésszaka nagyon viharosnak ígérkezik. A Daily News és a Westminster Gazette azt közli, hogy a liberális pártban formális összeesküvést kötöttek az angol-orosz gazdasági szerződés ellen. Asquithnél tegnap villásreggelin Londonban megjelent Lloyd George, Mond ir és Mac Lean skót liberális vezér és megbeszéltek a szerződés megdöntésére irányuló parlamenti hadjárat stratégiáját. A négy pártvezér megegyezett abban, hogy mindjárt a parlament összeülése után — amely szeptember 30-án lesz — megindítják a támadást az orosz kölcsön angol garanciája mellett.

Komoly politikai körök véleménye szerint küszöbön áll a parlament feloszlatása és az általános választás. Majdnem bizonyos, hogy legkésőbb az ősz vége felé urnához fog járulni Nagybritannia lakossága. A konzervatívok és liberálisok erős kampányt indítottak Macdonald ellen és élesen helytelenítik a kormánypolitikát „az angol termelő-apparátus ki-

építésének bűnös elmulasztása és a szemérmetlen orosz szerződés szemfényvesztése miatt.” Ezt a két kérdést használja ki agitáció céljaira Lloyd George, aki ma nyilatkozott is, s elmondta, hogy feltehetően számít Asquith és a liberális párt többi vezérének támogatására, miután az alsóházban indítványozni fogja az orosz szerződés visszautasítását.

A politikai kalendáriumot a szabadelvűek úgy számítják, hogy késő ősszel fog végződni ez a nagy vita és körülbelül november közepéig az alsó ház leszavazza az orosz szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot, akkor aztán nyomban következik a felosztás és ha az új választásokból — amint Lloyd George biztosra veszi — vereséggel kerül ki a munkáspárt, akkor még karácsony előtt bekövetkezik a kormányváltás.

— Berthelot tábornok Romániában. Bucurestiből táviratozzák: Berthelot francia tábornok Zombolyán keresztül pénteken Romániába érkezik. A francia generális a határon Constantinescu földművelésügyi miniszter fogadja, aki elkíséri új birtokára, amelyet Románia ajándékozott az új ország felépítésében tevékeny résztvevő francia tábornoknak. Berthelot és kísérete Karánsebesen kiszállanak, ahol a vagyonszösség lakomát ad tiszteletére.

TARCA

A Cseresznyéskert.

Írta: Szép Ernő.

Már egynéhány hét óta látom az újságban a pesti Vigszínház hirdetését a Cseresznyéskert előadása felől. Ugy számon tartom úgy örülök neki s annyira elfogodom minden nap, mintha személyes ügyem volna ennek a Csehov drámának a bemutatása, úgy, mintha direktre az én kedvemért rendezné a Vigszínház ezt a nemese orosz premiéret. Ha találkozom az igazgató urral, meg is köszönöm ezt a szívemnek szóló gyöngéd figyelmet...

Gyöngém ez a gyönyörű muszka szindarab, emlékem, az ifjuság élménye, a múlt időnek egy eltett csendes... oh, sóhajtom, milyen jó esik a közt a világ közt öregrrat játszani, aki már az emlékeiből él.

Tizenkét esztendeje lesz annak a fagyos és hévséges évadnak, annak a fehér és rózsaszín moszkvai tének, amikor a Hudozsesztvinny-Teatrben ott ültünk a Cseresznyéskert előadásán. De szokatlan, de különleges hely volt az a Hudozsesztvinny-Teatr. Kivülről csak annyira volt színház-szerű, mint valami baptista-ima-

ház, de csupa magasrangu baptista részére. Négyzetes fehér terem, faragott fekete karszék-sorokkal és kétoldalt páholyokkal. A páholyokban is csak azok a fekete karszék-ültek. Se csillár nem volt ott, se fali lámpások nem égtek; nem, hanem a fehér plafondról vékony köteleken kőskockák függöttek, üvegből persze, azokba rejtették a villanykörteket. Ezek a kőskockák a színtekben is inkább derengtek, mint ragyogtak.

Olyanformán emlékszem vissza ennek a Cseresznyéskertnek az estjére, mintha nem is a nézőtérben ültem volna, hanem talán a színpadon fordultam volna elő, azon az orosz mezőn, abban a gitár mellett merengő, vitatkozó rajongó, sóhajtozó kisvárosi társaságban, ahol mindenki felkapja karjait egyszer az ég felé, a boldogságot, amit megígért egy szó rakozott' angyal, aki megfélekedzett aztán róbank... meg mintha én is ott legyeztem volna a kópemet abban a nagy szobában, a bálban a francia négyes után... mintha közöm volna, nem tudom honnét, azokhoz a téli szentképekhez, ahhoz a sárga gyertyalobogáshoz, ahhoz a vén családi cselédkemenchéhez; meg mintha minden személyhez rokoni kötelek fűzne, még ahhoz a bohóc német nevelőnőhöz is, akinek a bűvészproduk-

ción az egész bál kacag, csak nekem volna valami különös felelősségem iránta, hogy egy sóhajjal elgyászoljam a nyomorult kis életét. Az a kihurcolkodó hálószoba, az utolsó felvonásban, mikor már eladták a család utolsó földjét, a Cseresznyéskertet, mikor már takarodni kell az elhagyott régi nemzetségnek a házból, az a szoba, mondom, szalmás himlóm jával, kofferjelvel, tört üvegeivel, a leszedett képek utáni sápadt ovát foltokkal a fali kárpiton, mintha ott születtem volna valahol abban a meghalt szobában. Mindenki elbucsuzik az ősi hajléktól, a zsákkat behuzzák, kint a Cseresznyéskert öreg fát már vágják kifelé az új gazda emberrei, a fejszezapások hallatának az őszi kertből, egy napsugár a zsalu résein át benéz a sötét szobába... s látja meghalni az ottieje tett utolsó vén komornyikot, a régi háznak a hűségese maradi lelket... ennél a megüresedő s besötétedő szobánál valami tragikusabbat, festőiebbet és költőiebbet én nem igen láttam még színpadon.

Aki melletttem ült ott Moszkvában, a fülemben sugta végig, mit mondtak most, mi történt most... és bizony nem tudtam volna más nap sem újságban megírni ennek a Csehov-darabnak az ugynevezett tartalmát. Az emberi lét törté-
nik a Cseresznyéskertben. A víz

megy a folyóban, úgy, ahogy a víz menni szokott... a felhők vándorolnak az égen. Egy rakás felledhetetlen igaz, értelmetlen, szomorú és mulatságos és nevelés-
ges bolond orosz személv. Dosztojevskij ezt a mondatot ejtette egyszer: oroszoknak lenni annyi, mint embernek lenni.

Az orosz közönség színész-
imádó. Moszkva színházaiiban a mint egy felvonást lefüggönyöznek, az előcsarnokból befutnak a virágárus asszonyok; az urak is, a nők is kapkodják a virágot, oda özömlenek a rivalda elé, neveket kiáltanak és dobiák föl a virágot, hajlongó kedvenceik lábai elé! — Ebben a Művész-Színházban, ebben az imaházban, nincs virágdobás. Nem szabad. Ebben a színházban nem is tapsolnak. Nekem az első felvonás után gépiesen össze csattant a két tenyerem. Rám néztek. Senki más nem tapsolt. Ott nem szokás...

Ennek a szigorú s remek Hudozsesztvinny-Teatrnak a társulata számkivetésbe ment az orosz forradalom után. Olvastam itt-ott felőlük: most Berlinben, most Párisban, most Newyorkban játszá a Kék madarat, a Három nővért, a Cseresznyéskertet... Óriási sikerük van mindenütt... szegényeknek.

Kilenc letartóztatás

az aradi halálos vasuti összeütközés miatt.

A vizsgálat megállapította, hogy a katasztrófát bűnös mulasztás idézte elő. — Belső elvezés és májrepedés okozta a szerencsétlen építész mérnök halálát. — Az őrizetbe vett vasutasok az ügyészségen.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi állomáson történt halálos kimeneteli vasuti szerencsétlenségnek mára kevése nagyérdeklődésű feleményei támadtak: a vizsgálat mindinkább megállapította azt — amit különben a Közlöny mai számában jelentett is — hogy a katasztrófát nem véletlen, hanem **bűnös mulasztás idézte elő**, s ennek alapján a hatóságok eddig kilenc vasutast őrizetbe helyeztek. A szenzációs fordulatokban gazdag vasuti katasztrófa újabb eseményeiről az alábbi tudósításunk szól:

Belső elvezés okozta Asztalos József halálát.

Az aradi vasuti katasztrófa tragikus sorsu áldozatának, Asztalos József építész mérnöknek holttestét ma délelőtt fél tíz órakor boncolták fel Jonescu vizsgálóbíró jelenlétében. A boncolást dr. Cucu Vazul városi főorvos és Villányi Izidor hatósági orvos végezték. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy **a szerencsétlen ember hasfalához valami lapos tárgy ütődhetett, amely májrepedést idézett elő. A halál közvetlen oka belső elvezés volt.** A holttesten külső sérülés nyomai alig látszóttak, csak a fején voltak kisebb horzsolások. Mint ismeretes Filotti Zamfir rendőrprefektus táviratilag értesítette Asztalos József Marosvásárhelyen lakó családját a halálos balesetről. Ma az építész mérnök édesanyja aláírásával távirat érkezett a rendőrprefektus címére, amelyben kéri intézkedését, hogy **amíg a család Aradra nem érkezik ne temessék el a katasztrófa szerencsétlen áldozatát.** A prefektus megtette a kellő intézkedéseket. Asztalos József holttestét az alsótemető halottasházába szállították és addig ott marad, amíg a család részéről nem történnek rendelkezések a hulla elszállítására, vagy eltemetésére vonatkozólag.

Kilenc letartóztatás.

Az aradi negyedik kerületi rendőrségen tegnap késő éjszakai tartották a kihallgatásokat, a katasztrófa okainak kiderítésére. Éjfél felé mintegy harminc tanút hallgattak ki, akiknek vallomásaiból feltétlenül megállapítható, hogy **a vasuti karambolt bűnös mulasztás idézte elő.** Ma reggel a rendőrség Stioiu János és Miscutia Illés rendőrkapitányok vezetésével helyszíni szemlét tartott az állomáson. Dél előtt ismét folytatták a kihallgatásokat, amelyeknek alapján eddig **nyolc letartóztatás történt.** A rendőrség letartóztatta Fecske Károlyt és Todor Györgyöt a gyorsvonat mozdonyvezetőjét és fűtőjét, akik beismerték, hogy részükről annyiban történt mulasztás, hogy **a védjelzőnél nem vizsgálták meg, hogy a Westinghouse-fék működik-e.** Csak a viaduktnál vették észre, hogy a fék elromlott, de már akkor nem volt elég idő arra, hogy **a vonatot pusztán ellengőzzel megállítsák.** A vészjelzést szerintük

kellő időben leadták, de a kísérőszemélyzet nem hozta működésbe a kocsiokban lévő fékeket. **Letartóztatották még Vadasan Szvetozárt a tolatómozdony vezetőjét és Verbos György fűtőt, akik a tolatómozdonyt tilos vágányra állították.** Kötelességük lett volna állandóan a mozdonyon tartózkodni és azt a vészjelek hallatára hátrafelé irányítani. **Letartóztatták Lukács Sándor és Szeitler György forgalmi tisztet, Muszka Todor tolatós vezénylőt, Todean Lázár és Todean György váltóőröket.**

Harmadik helyett második vágány.

A katasztrófa legbűnösebb előidézője az volt, aki elrendelte, hogy a tolató mozdonyt a második vágányra állítsák, amelyen a gyorsvonat beérkezett Aradra. Különös véletlen, hogy a tolató mozdony, amely mindig a harmadik vágányon várakozott, éppen **tegnap, amikor a fék elromlott, állították a második vágányra.** A váltóőrök is bűnös mulasztást követtek el, mert szabályzat értelmében, ha a beérkező vonat simpárján vagon vagy mozdony áll, a váltóőröknek kötelessége a simpárt elfoglaló kocsi, vagy mozdony előtt a váltót a következő szabad simpárra irányítani. Ha ez megtörténik, a száguldó gyorsvonat szabad vágányra kerül és nem következhet be a katasztrófa.

Bűnös kezek munkája?

Szigorú vizsgálat indult meg abban az irányban is, vajon **nem bűnös kezek romlották-e el a féket.** A Westinghouse-fék tömlője ugyanis el volt dugaszolva és emiatt csak a mozdonyt és a szerkocsit fékezte. Az a gyanu merült fel, valaki bűnös szándékkal elrontotta a féket. A letartóztatott emberek minden erejükkel arra törekednek, hogy elhárítsák magukról a felelősséget. A kísérőszemélyzet és az aradi állomás személyzete a mozdonyvezetőt okolja a szerencsétlenségért, mert — szerintük — **nem szabályszerű vészjeleket adott.** Szabályszerű ugyanis, ha a mozdonyvezető a vonatkísérőket akarja figyelmeztetni a bekövetkező veszedelemre, sűrű, rövid vészjeleket kell adnia. A mozdony vezető azonban sűrű hosszú vészjeleket adott, amellyel szabály szerint az állomás személyzetét és az előtte álló mozdony vezetőjét kell figyelmeztetni. Ezzel szemben Fecske Károly mozdonyvezető bebizonyította, hogy a szabályzat ki mondja, hogy **bármilyen vészjeleket hall a kísérőszemélyzet, kötelessége azonnal működésbe hozni az összes fékeket.** A kísérőszemélyzet gyakorlatlan emberekből állott és csak a két utolsó kocsi-ban fékeztek. Ebben a két kocsi-ban, ugyanis régi gyakorlott ember volt besoztva.

A letartóztatottak az ügyészségen.

A kihallgatások befejezése után **a letartóztatott vasuti alkalmazottakat átkísérték az ügyészségre.** Ugyanekkor átadták az ügyészségnek Asztalos Józsefnek, a katasztrófa áldozatának ruháit és

csomagjait. A bűnügy iratai Nicolescu Miklós királyi főügyész, az aradi ügyészség vezetőjéhez kerültek, aki ma meg is kezdte az őrizetbe vett vasutasok kihallgatását.

Sötétségben maradt Bécs

A villamos- és telefonmunkások is csatlakoztak a fémipari sztrájkhoz.

(Bécs, szeptember 17.) A fémipari munkások megszigorították a már napok óta tartó sztrájkjukat és kiterjesztették a vidéki üzemekre is. Így egész Felső-Ausztriában és Grazban megállott a munka. Tegnap este óta az általános sztrájk első lépéseképpen a villamosművek munkásai is beszüntették a munkát s így a város főbb részei, a tulajdonképeni belváros sötétségben maradt. Nemcsak a villany, hanem a telefonvezetékeket is kikapcsolták. A szállodák, vendéglők és kávéházak gyertyavilágítás mellett tartják fenn üzemüket. A Burgszínház és az Opera vezetékeit nem emelték ki, a külföldi követségek és a tartományi törvényszék lámpái továbbra is égnek. Oriási izgalom és zürzavar keletkezett a szerkesztőségekben is, amelyek nem tudtak telefonon beszélgetni sem bel-földdel, sem külföldi tudósítóikkal. Az irodák, mozik és a színházak szintén telefon és világítás nélkül maradtak. A vezetékek kiemelése életveszélyes és ezért azt szakértő-montőrök végezték, akik az ucca közvezete alól emelték ki az egyes kábelközpontokat. A sztrájk miatt a Neue Freie Presse, a Tageblatt, a Volkszeitung és az Extrablatt nem jelenhettek meg. A munkaadók ma különben új és kedvező javaslatot tettek sztrájkoló munkásaiknak és így valószínű, hogy a harc további kiélekedése elmarad.

Mért lett öngyilkos Eva May?

Életunt volt, mert szülei kényszerítették a filmezésre.

(Bécs, szeptember 17.) Eva May öngyilkossága még ma is a bécsi társaságok beszéd tárgyát képezi. A feltűnően szép 23 éves asszony, aki Baden bei Wienben agyonlőtte magát, leánya volt Joe Maynak, az ismert filmrendezőnek és Mia Maynak az ugyancsak híres filmdivának. A May-család Bécsből származik, Mia May testvérhuga Eisenbachnének, a két év előtt elhunyt bécsi komikus özvegyének. Eva Mayt szülei már korai fiatalságában filmezésre kényszerítették és kétségtelen, hogy a leánynak éppoly sikerei voltak, mint az anyának. Eva May azonban undorodott a filmezéstől, viszsza akart vonulni és mint egy bécsi nagyiparos háziasszonya felesége akart élni. A szülők azonban erővel a házasságról tudni sem akartak és Eva Mayt három ízben olyanhoz adták férjhez, aki a szerencsétlen nőt a szülők akaratához képest továbbra is filmezésre kényszerítette, mostan, hogy a 23 éves asszony harmadik férjétől is elvált. Bécsbe jött, hogy megvalósítsa régi tervét és felesége legyen annak a bécsi nagyiparosnak, aki már leánykorában megkérte kezét. A szülők azonban utána küldtek egy berlini filmigazgatót, aki a fiatal nagyiparos szüleinél erőlködés nélkül üzelmekkel vádolta Eva Mayt, hogy így a vőlegény szülei akadályozzák meg a házasságot és azt, hogy Eva May visszavonuljon a filmezéstől. Mikor

ezt Eva May megtudta, sirógöröcsöket kapott, majd kiutazott Baden bei Wienbe, ahol egy szállodában szobát bérelt és föbelőtte magát. A tragikus véget ért fiatal asszony már évek óta buskomorságban szenvedett és a szülők erőszakoskodása folytán több ízben öngyilkosságot követett el, azonban gondos ápolással mindig sikerült megmenteni. Utolsó filmje: A titkos ügynök a tél folyamán került bemutatásra. Ennek a filmnek eljátszására is csak a legnagyobb fenyegetések árán tudták Eva Mayt a szülők kényszeríteni.

Mentő otthon Timisoarán

Adakozások a timisoarai mentőotthon felépítésére.

(Saját tudósítónktól.) A temesvári mentőtársulat alábbi kérelemmel fordul Temesvár város polgárságához: Tizenegy hónapja elmúlt immár, hogy a temesvári mentőtársulat megindította a pénz és anyaggyűjtést otthonának fölépítése céljából. Dr. Georgevic főpolgármester jóvoltából sikerült a társulatnak az építéshez szükséges háztelket megkapnia és elkészültek a vonatkozó tervek is, mégsem kezdtünk az építkezéshez, mert egy tízed része van csak meg annak az összegnek, mely a mentőotthon fölépítéséhez szükséges. Az általunk személyesen fölkeresett kisiparosok dicséretreméltó módon jegyezték anyagot és munkaidőt, sőt előfordult, hogy egynehány kisiparos, kinél tévedésből nem jelentkezünk: maga keresett föl és a mentőállomáson jegyezte be adományát. És míg a kisiparosok eddigi adományai legkevesebb 250.000 lej értékkel bírnak, addig a bankok és nagyvállalatok közül — kikhez levél útján fordultunk — még igen kevesen jelentkeztek adományaikkal, noha társulatunk leginkább ezeknek támogatására számított.

Figyelemmel azon körülményre, hogy a társulat a jelenlegi lakelhelyezése mellett tovább már nem működhetik, de még a jelenlegi helyiségeiből is legkésőbb jövő évi április hó végével ki kell, hogy költözködjön, csak két megoldás lehetséges: vagy fölépíteni a mentőotthont, vagy megszüntetni társulatunk további működését és társulatunkat április hó végével föloszlatni.

Mivel a temesvári mentőotthon fölépítése azonban nem hiúsági kérdés, hanem egy immár 38 év óta fennálló, valamennyiünk érdekében az irgalmasság nevében működő emberbaráti intézménynek további fenntartásáról van szó, társulatunk teljesen kizártnak véli, hogy Temesvár polgársága a mentőotthon fölépítéséhez hozzá ne járulna és hogy a mentőtársulat további fennállását ne kívánja.

Ugyan ezért újból Temesvár nagyközönségéhez fordulunk tisztelettel fölkerve minden egyes polgártársunkat, hogy mindenki anyagi viszonyaitól mérten sűrűn járuljon hozzá a mentőotthon fölépítéséhez, mivel az építkezést legkésőbb szeptember hónapban meg kellene kezdenünk. Amikor még megjegyezzük, hogy a befolyó adományokat hetenként nyilvánosan kimutatni fogjuk, nem mulaszthatjuk el befejezési mottonkat ideiktatni és mindenkinek

széles emlékezetébe idézni: „Mindenkint érhet baleset.” Dr. Eugen

Suciu inspector, Prochaska Ede elnök, De Viotte M. főtitkár.

Halálharc az autósbanditákkal.

A budapesti revolveres utcai harc érdekes előzményei — Vészerződést kötöttek a rablók. — A rabló üldözésre mozgósítottak egy detektiv-csoportot.

(Budapest, szeptember 17.) Részletesen jelentette már a Közönyt az a meghiusult autós rablást, amelyet három mindenre elszánt ember akart elkövetni Koltay Károly kőbányai sertéskereskedőnél. Rendkívül érdekes, hogy a három bandita hogyan képzelte elő a rablást és milyen módon szerettek volna vagyonot szerezni. Ma kezdődött meg a rendőrségen az elfogott két rabló kihallgatása akik közül Berta Márton vallomása a legérdekesebb. Elmondotta, hogy *Kunhegyesen* jöttek össze hárman: *Marton Miklós* 23 éves cipész, *Csoma Sándor* vásári kereskedő, azelőtt napszámos és téglahordó, rövid ideig hordár, majd biciklista egy budapesti vállalatnál, egy budapesti tolvaj banda feje — mindössze 24 esztendő, de nagy mulattal — és *Berta Márton* volt földműves, aki a vámőrségnél is szolgált valamikor. — Arról beszélgettek, hogy vannak emberek, akik csak rablásból és lopásból élnek, sőt még vagyont is szereznek. Első beszélgetésük után hármasban kimentek a kunhegyesi határba, egy keresztutnál megállottak, biciklát vettek elő felmetszték a karjukat, kis darabon *vészerződést kötöttek és megesküdtek, hogy tolvajbandát szerveznek*, amelynek ők lesznek a kapitányai és csak megbízható embereket vesznek fel maguk közé. Ugy tervezték, hogy eleinte végigfosztogatják a vidéket, majd ha mód adódik rá, kirabolnak egy vásárt és azután visszavonulnak, a szerzett pénzen pedig birtokot, házat vesznek. Megesküdtek, hogy neincsak segíteni fogják egymást, hanem *együtt gyilkolják le azt, aki a másikat el árulja*.

Rosszul sikerült zsebmelzés.

Első tervük azt volt, hogy miután azon a héten volt Kunhegyesen vásár, álarcosan megjelennek a vásáron, megrohánják azt a vendéglőt, amelyben a disznókereskedők jönnek össze és kirabolják őket. Azonban idejében nem tudtak revolvert szerezni és így a *Kunhegyesi* rablás elmaradt. A sikertelen akció után feljöttek Budapestre, itt akartak tanyát ütni de eszükkbe jutott, hogy előzetes költségek megszerzésére feltétlenül végre kell hajtani valamit. Bertának volt az ötlete, hogy meg kell lopni egy marha- vagy sertéskereskedőt. Kimentek a sertésvágóhidra, ott körülfigogtak egy kereskedőt és *Csoma*, akinek a legnagyobb volt a kézügyessége, megpróbálta a tárcát kiemelni a tolongásban a kereskedő zsebéből. A kereskedő egy ideig tűrte hogy a három gyanús alak ott mászkáljon körülötte, de amikor érezte, hogy valaki a zsebében kotorász, a hozzá legközelebb álló *Csoma Sándornak két hatalmas pofont adott*.

A cinkosok erre elrohantak és örültek, hogy nagyobb bajuk nem

történt. Miután látták, hogy így pénzhez nem juthatnak, a sertés piac kapujánál függő fekete tábláról, amelyre több sertéskereskedő neve és címe van feljegyezve, leirtak két címet és elhatározták hogy először Koltayt próbálják meg kirabolni és ha ez nem sikerülne, akkor Hammer Antal, a Füzér-ucca 38. szám alatt lakó sertéskereskedőnél tesznek látogatást. Megbeszéltek, hogy *autót szereznek*, *Csoma*, aki két hétig járt soffőriskolába majd vezeti az autót. Kimennek Kőbányára és ha sikerült a rablás, akkor az autót Pest környékére mennek, ott elhagyják az autót és vonaton utaznak tovább. Egy mulatóhely előtt veszteglő autót akartak ellopni először, de majdnem rajtaestek. Ekkor határozták el hogy kimennek a Svábhegy tővébe, onnan telefonon autót rendelnek egy garázsból. Így is történt.

A soffőr kálváriája.

Késő este volt: a banditák a Fácán vendéglő közelében rejtőzködtek el. Az autó erős szirénabugással lassan haladt fölfelé a Disznófőhöz vezető uton, amikor *Csoma* megadta a jelt a támadásra. Ez sikerült is. A soffőrt agyba főbe verték és összekötözték a bokrokból előugrott rablók. *Csoma* ült a gépkocsi kormányához azonban akármit csinált is, nem volt képes az autót elindítani. Azt mondta, hogy újfajta gép, amelyhez nem ért. Erre megoldották a soffőr kötelekeit, revolverrel kényszerítették, hogy *az autót vezesse és 200 milliót ígérték neki. A soffőr színteg belement a dologba*. *Csoma* revolverrel a kezében a soffőr mellé ült, *Marton* és *Berta* a hátsó ülésre és kezeiket a soffőr vállaira tették, hogy *hárommit csinálna a soffőr a kocsival, elkapják a nyakát*. A soffőr az első pillanatokban nem tudott megfordulni, mire *Csoma* kétszer pofonította. Közben megfigyelhetett, hogy mit csinál a soffőr, mert hatvan lépés után megállította az autót, *a soffőrt ismét lerántották a kocsiról és megkötözve az ut mellett levő utkaparókumyhoz dobták*. De *Csoma* megint nem tudta elindítani a gépet. Erre kihozták a soffőrt, revolverekkel térdre kényszerítették és megesküdtek, hogy támogatni fogja őket, nem árulja el a bandát és munkájuk végrehajtásában segítségre lesz. A soffőr kényszerhelyzetében mindent megígért. Betörték a száját és újra kormánykerékhez illették.

Vészerrovi bandita.

Megindultak, de a soffőr már a Krisztina-köruton *cikázni kezdett az autóval, hogy a rendőr figyelmét felkeltse*. *Csoma* erre revolverével fejbevágtá és megparancsolta neki, hogy *ha rendőr kerül az utjukba, gátozza el*. Rohant a kocsi tovább a Fürdő-uccán át a Vilmos császár-utra, innen a

Károly-körutra, a Múzeum-körutra, befordult az Ullői-utra és a soffőr hirtelen, *két, az ut közepén álló rendőr felé irányította az autót, majd nekiszaladt a kocsival a járdának*. *Csoma* még egyszer fejbevágtá revolverével a soffőrt, de a következő pillanatban a banditák már *kiugrottak az autóból és menekültek*. A magához tért soffőr felvette autójába a két rendőrt és az autó irtózatos túlkölessel rohant a banditák üldözésére. A gyorsan összesereglett közönség segítette a rendőröknek és sikerült is hamar *elfogni Bertát, akét véresre vertek és az elfogott Csomát is csak a rendőrök védték meg*. *Martonnak* a zürzavarban sikerült elmenekülnie, de egész detektivcsoportot mozgósítottak kézrekerítésére.

Vaitoianu tábornok Aradon.

Kereskedő-küldöttség a miniszter előtt az aradi telefonközpont kicserélése érdekében.

(Saját tudósítónktól.) A Sfatul Negustoresc aradi vezetősége — mint annak idején jelentettük — nagyarányú akciót indított az aradi telefonközpont kicserélése érdekében. Vulcu Maxim aradi gyáros terjedelmes memorandúmmal leutazott Bucurestibe és a Sfatul központi választmányának delegátusaival megjelent a közlekedésügyi miniszteriumban és ányújtotta az aradi telefonközpont modernizálását kérő memorandumot. Az aradi Sfatul akciójára a közlekedésügyi miniszteriumból még nem jött válasz, viszont ma a vezetőség arról értesült, hogy Vaitoianu tábornok, közlekedésügyi miniszter vasárnap Aradra érkezik. Erre a hírre a Sfatul választmányi ülést hívott egybe, amelyen elhatározták, hogy Vaitoianu tábornokot aradi tartózkodása alatt *Ádám György* bankigazgató vezetésével a Sfatul választmánya felkeresi, felvilágosítja az aradi telefonközpont használhatatlanságáról és nyomtatékosan kéri a telefonközpont régi módszerű berendezéseinek sürgős kicserélését. Itt említjük meg, hogy Vaitoianu miniszter Aradról az aradmegyei Nadab községbe utazik, ahol egy újonnan épült iskola felavatásán vesz részt, amelyet a tábornok nevével nevezett el az iskolaigazgatóság.

HOGYAN KÉPEZ?

1924. szept. 17.-én 100 lejért adtak:

Ná nyak:

2.70 svájci frankot,
9.12 francia frankot,
39.500 bellöldi magyar koronát,
36.800 osztrák koronát.

Zürichben 2.80 frankot

Párisban 9.90 frankot

Newyorkban 52.73 centet

Budapestben 40.490 — 40.700 K-t

Jön! Az Apollóban Jön!
„Ut a boldogság felé”
Griffith film!

MOZI

Arad mozikulturnájának fejlődése.

Uj vezetés alatt az Uránia.

Sok szép és örök értékű mozgóképek készültek, de hozzáértő kéznek a hivatása, hogy kiválassza az értékeket. Ehhez azonban meg kell teremteni a megfelelő légkört is. Ezek a szempontok vezették az aradi Uránia színház tulajdonosait, amikor szerződötték a színház igazgatására *Salamon Béla* lát. *Salamon* igazgatót már ismeri a közönség az aradi Marosparti Mozcószínház élén, kifejtett munkásságából és az ő hozzáértése fogja az Uránia nivóját magasabb fokra emelni. Érdekes tervei vannak az igazgatóságnak, amelyek az Urániának a jövő sorsára döntő befolyással lesznek. Az igazgatóság rendszeresíteni fogja a sajtóbemutatókat, amelyek után rendes kritikában részesítik a lapok kritikusaikat a bemutatásra kerülő képeket. Biztos kézzel fogják összeválogatni a jövő szezón darabjait. Az Uránia helyiségét intímabbé és hangulatosabbá fogja tenni. A zenekart kibővíti, amely a muzsika művészi nivójának emelését jelenti. A zenekar is válogatott programot fog adni s a legérdekesebben fog a filmek hangulatához alkalmazkodni.

A közönséggel való érintkezést is a lehető legkellemesebb módon fogják intézni és a közönségnek a bemutatókról való értesítése világvárosi nivóban fog történni. A sablontól eltérő új rendszerű műsorbeosztás lesz, amely szintén alkalmas arra, hogy a közönséggel megszerettesse ezt a nivóban emelkedő színházat. *Salamon* igazgató az oradeamarei (nagyváradi) Apolló színház igazgatója volt, mielőtt Aradra került és ott is épen úgy, mint az aradi Marosparti Mozcószínházban bizonyosságot tett arról, hogy terveit fáradhatatlan energiával viszi keresztül.

xx Pénteken kacagó est az aradi Urániában, a legújabb „Ó” Harold Lloyd-film bemutatója lesz.

xx Ma, csütörtökön új filmbemutató az aradi Apollóban. Az Apolló mozgószínház ma, csütörtökön „Menekülés a tulvilágba” címen különös filmművet mutat be. A film meseje eltér a szokásos filmdarabok témájától és érdekes, fantasztikus történetet vetít elő felvonáson keresztül. A főszerepekben *Charles Willy Laiser*, *Ernst Rückert* és *Grete Reinwald*, Németország legnagyobb film művészei játszanak. A fantasztikus film csütörtöktől szombatig marad az Apolló műsorán.

xx Az aradi Apolló ezidei slágerfilmjét, az „Ut a boldogság felé” című szenzációs Griffith-filmet vasárnap mutatja be. A slágerfilm budapesti mozgószínházaknak hónapokig állandó műsora volt. A közönség nagy érdeklődésére való tekintettel a vasárnapi bemutatóra már csütörtökön megkezdte a jegyárutásokat az aradi Apolló mozgószínház elővételi pénztára.

xx Ma, csütörtökön vetíti utoljára az aradi Uránia mozgószínház

NAGY GÉZA fényképész,

Arad, Bul. Reg. Maria 8. sz. (v. Andrásy-tér 22. sz.) alatt földszinten levő fotoszalonjában finom és izléeses portré, valamint természetű gyermekfelvételek, továbbá a képek után nagy fal képek izléeses művészi kivitelben készülnek. 5305

a „Harc a pénzért és a nőért“ című izgalmas, kilenc felvonásos amerikai kalandfilmet. A mindvégig izgalmas cselekményű film főszerepeit a legkedveltebb amerikai filmművészek alakítják. Az előadások 6, 7 és fél és 9 órakor kezdődnek.

HIREK

Csendes disputa.

A svájci Bernben ártatlan-csön desen disputázott a héten néhány nemzetbeli hivatalnokember arról hogy mi is a legfájdalmasabb baja, gondja az ugynevezett közép-osztálynak. Nem voltak sokan: pár porosz beamter, egy-két magyar, akik hivatalosan mentek ki hat hollandus, olasz, svéd, dán, a kiket a svájci kollégák hívtak meg és láttak vendégül. A disputát valami nemzetközi szövetség rendezte, a középosztály internacionáléja, amelynek Bernben egy szük uccában van a hivatala és arról nevezetes, hogy a legszalonysebb internacionáléja a világnak. A türelem és alázat internacionáléja ez. Igazi tisztviselő-szervezet: szegény, élő-halott, beteg gyülekezet, amelynek minden ereje beleszerez egy-egy kongresszus rendezésébe, amelyen szép békésen elpanaszokodnak a különféle nációból összeverődött, kopott-rongyos hivatalnokok. Az idei disputát ts az alázatosság szelleme vezette.

A konferencia — mint a hírek mondják — unalmas volt; fáradt gesztusokkal beszéltek a szónokok, holmi halvány emlékeivel a gondoknak, amik sokszor ejtik kébulatba ottkon a bürokat. A delegátusok örültek, hogy kijutottak valahogy Svájcba boldogok voltak és elfelejtették minden bajt, nyomorúságot, sérelmet és szegénységet. Ha a vendéglátó svájciakat meg nem sértik, talán még az ülésekre sem mennek el. Minek? Hiszen a középosztály internacionáléja hiába hoz határozatokat, hiába konstátál, kér, koldul, a közép osztály a közepen marad. A nyomorúság közepén. Disputával, konferenciával nem lehet segíteni az uralkodó hatalom báránylelkű eselédén, aminthogy egy miatyankkal nem lehet elintézni az orosz forradalmat. A középosztály sorsa mártir sorsa marad — a halálraítélte — akinek azonban még az utolsó kívánságát sem teljesítik...

Tiltakozás az angol hajóhadnak a Népszövetség szolgálatába való állítása ellen. Londonból jelentik: A Morningpost ma feltűnést keltő cikkben tiltakozik az ellen, hogy az angol hajóhadat a Népszövetség szolgálatába állítsák.

Kávésok küldöttsége a hadosztályparancsnok előtt. Az aradi vendéglő- és kávéháztulajdonosok küldöttsége ma délelőtt felkereste Scarisoreanu tábornokot, az aradi helyőrség parancsnokát, a szigorított zárórendelet visszavonása ügyében. A küldöttség vezetője kérte a tábornokot, hogy a kávéházak és vendéglők közönségének érdekében engedélyezze a záróra meghosszabbítását. A tábornok kijelentette, hogy holnap kérvénnyel forduljanak hozzá ebben az ügyben; kérvényükben sorolják fel, hogy melyik vendéglő, illetve kávéház kíván záróhosszabbítást és lehetőleg teljesíteni fogja kérésüket.

Az Acsev. bepörölte a CFR.-t

Harmincmillió kereset a vasut átvétel miatt az aradi törvényszék előtt.

(Saját tudósítónktól.) Érdekes polgári kereset érkezett ma az aradi törvényszékhez. Az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága adta be a keresetet, amelyben harminc millió lej erejéig pereli a román államvasutakat. Ismeretes, hogy a CFR. igazgatósága 1923. február 1-én átvette a Csanádi Egyesült Vasutakat harminc millió lejt, amit meghatározott részletekben kellett volna az

Acsev igazgatóságának lefizetni. A közlekedésügyi miniszterium másfél év alatt nem tett eleget egy izben sem fizetési kötelezettségének, mire a Csanádi igazgatósága dr. Köpi János aradi ügyvéd utján peres utra terelte a vasutátvételi tartozás ügyét. Ilyen nagyszámú kereset évek óta nem volt az aradi törvényszéken. Az érdekes polgári per lefolyását élénk érdeklődéssel várják az érdekeltek.

A katolikus gimnázium küldöttsége Bucurestiben. Három napja már, hogy elindult Bucurestibe az aradi küldöttség kérni a közoktatásügyi minisztert szigorú iskolarendelethez megváltoztatására. A küldöttség, amelyet Zima Tibor Arad város képviselője vezet a miniszter elé, az iskolafenntartó aradi katolikus hitközség vezetőségéből és tekintélyes aradi szülőkből áll és azt kéri a kormánytól, adja vissza az iskolának elvett nyilvánossági jogát. Hogy mennyire fontos Arad magyarságának a katolikus gimnázium nyilvánossági joga, arról itt most már fölösleges is írni. Számtalanszor fejtettük ki, hogy ennek az egyetlen működő magyar középiskolának a sorsa szinte egyetlen Arad magyarságának a sorsával. A küldöttség-járásról mind-ezideig nem érkezett még hír Aradra. Ezer és ezer aggódó szülő várja a hírt, hogy a miniszter hogyan fogadta a küldöttséget és milyen válasszal bocsátja útjára. Arad magyarságának egy óhaja és kívánsága van: adják vissza azt, ami nélkül nem lehet el: az egyetlen magyar középiskoláját.

A miniszteriumok átszervezése. Bucurestiből táviratozzák: A miniszteriumok átszervezésével megbízott főbizottság szeptember huszonhatodik ülésén vizsgálják át az albizottságok tervezetét és azután a költségvetésekre való tekintettel fogja döntését meghozni.

Nagybeteg aradi bíró. A nagybeteg Nyékhegyi Lothár aradi törvényszéki bíró állapota még mindig aggodalomra ad okot. Tegnap a beteg visszanyerte eszméletét és szemével jelezte, hogy írni akar. Ceruzát és papírt adtak a kezébe, azonban Nyékhegyi Lothár nem volt képes megmozdulni és az íróeszközt kezébe venni. Tegnap estig nem nyerte vissza beszélőképességét. A kezelőorvosok katasztrófától tartanak.

Román-jugoszláv-bizottság Timisoarán. Bucurestiből táviratozzák: Szeptember végén Timisoarán ül össze az a román-jugoszláv-bizottság, amely a Béga-csatorna hajózásának kérdésében hivatott dönteni. A csatorna hajózási szakaszának fele Romániába és fele Jugoszláviába esik.

Magyarország elismeri a szovjetet. Berlinből jelentik: Itteni diplomáciai körökben nagy feltűnést keltve az a hír terjedt el, hogy azok a tárgyalások, melyek itt Szovjet-Oroszország és Magyarország megbízottai között folyamatban vannak, eredményre vezettek. Eszerint Magyarország legközelebb de jure elismeri Szovjet-Oroszországot. A tárgyalások közvetlen befejezés előtt állanak.

Az Erdélyi és Bánsági Kisebbségi Ujságíró-Szervezet timisoarai csoportja az alábbiak közlését kéri: „Az Erdélyi és Bánsági Kisebbségi Ujságíró Szervezet timisoarai helyicsoportja 1924. szeptember 12-én tartott teljes ülésén tudomásul vette Györi Mikes Imrénének, az Esti Lloyd volt belső munkatársának azt a bejelentését, hogy Grün Soma timisoarai fakeskedő, jelenleg az Esti Lloyd igazgatósági tagja Györi Mikes Imrét jogos anyagi követelése miatt nyilvánosan azzal fenyegette meg, hogy áttéteti a határon. Grün Somának ezt a fenyegetését dr. Kovács Jenő, a Berson R. T. volt igazgatója és az Esti Lloyd igazgatója helyeselte. Az Erdélyi és Bánsági Ujságíró Szervezet temesvári helyicsoportja az Esti Lloyd igazgatóságának ezt az eljárását immorálisnak itéli, mert semmiféle erkölcsi vagy anyagi ellentét nem jogosíthat fel egy napilapot arra, hogy munkatársaival való konfliktusait hatósági erőszakkal való fenyegetőzés útján intézze el. A Szervezet határozottan elítéli ezt a tönust, amely sértő a hivatásos, társadalmi szerepet betöltő ujságírói kar egészére és figyelmezteti az Esti Lloyd igazgatóságát, hogy ilyen esetek arra kényszeríthetik a Szervezetet, hogy országos tiltakozó akciót indítson.“ Az Erdélyi és Bánsági Kisebbségi Ujságíró Szervezet temesvári helyicsoportja.

Jön! Az Apollóban Jön!
„Ut a boldogság felé“
Griffith film!

Rálöttek az expresszre. Bucurestiből táviratozzák: Ploesti közelében tegnap este a jassyi expresszt fegyverlövéssekkel megtámadták. A lövések egyike az étkezőkocsit ablakát zúzta össze, szerencsére azonban emberi életben nem esett kár. Az utasok között nagy rémület keletkezett, de miután a támadók elmenekültek, a vonat zavartalanul folytathatta az útját.

Ut a boldogság felé
film előadásaira
jegyek elővételben válthatók a mai naptól az
Apolló
színház elővételi pénztáránál.

Vasuti katasztrófia Galac melieit, Bucurestiből táviratozzák: Tegnap Galac mellett súlyos vasuti szerencsétlenség történt. Egy a legnagyobb sebességgel haladó tehervonat belerohant egy mellékvágányon vesztegelő, husz vagonból álló szerelvénybe. Hét vagon pozdorjává zúzódott és ugyan csak hét vagon, amelyek gabonával voltak megrakva, kifordult a sinekről. A vonatkísérő személyzetből kettő meghalt, egy katona súlyosan és nyolcan a vasutasok közül szintén súlyosan megsebesültek.

Női tolvajbandát fogtak. Bucurestiből táviratozzák: A galaci rendőrség egy nőkből álló üzleteket fosztogató társaságot tartóztatta le. A társaság vezetője Gheorghiu Zsófia volt, aki Iancu Tincuta és Gheorghiu Anica most Streiberg kereskedő üzletében tetek látogatást. Amig Gheorghiu Zsófia sülakat kért a kereskedőtől, addig társnői különböző árucikkeket rejtettek el, a kereskedő azonban észrevette a lopást és feljelentette a fosztogató társaságot a rendőrségen, amely letartóztatta őket.

Elhelyezik a kilakoltatott családot. A Közlöny mai számában megírta, hogy Bauer Dezsőt nyolc tagu családjával hatósági intézkedésre kilakoltatták az uccára a Str. Bratianu (Weitzer-u.) 13. számú házból. Az elsőkerületi rendőrség részéről ma délután megjelent a helyszínen Giurgiu Romulus rendőrkommiszár, aki intézkedett, hogy a család, amig lakáshoz jut, éjszakára a 13. számú ház kapuja alatt helyezkedjék el. Egyben a rendőrség megette a lépéseket, hogy a Bauer-család részére Ségában lakást rekviráljon.

Béreljen Kerpel könyvtáraban
A hölgyek csakis Rozsnyayfele Serail-crémet használjanak.
Ne felejtse el! Aloie Friedmann uriszebeúsága Arad, str. M. Berwin (Hunyadi u.) 6. sz. alatt van

Mindenki, kivétel nélkül mindenki, ügyvéd, orvos, mérnök, építész, jegyző, kereskedő, iparos.

Mindenki, kivétel nélkül mindenki szívesen felvételni címét

Romania Cimtárába

a kereskedelmi, ipari, mezőgazdasági és szakfoglalkozások évkönyvébe, mely 1925. tegelejeán jelenik meg.

Rudolf Mosse rt.
lapkiadó és hirdetésel vállalat kiadásában.

Aradi fiók:
Bulevardul Regina Maria 10.
Telefon 132.
(Sándor hírlapirodában, Hajós gyógytár mellett.)

Országos központ:
Bucuresti, Bulevardul Academiei.
Forduljon a megbízható világcéghez, mely szívesen szolgál mindennemű felvilágosítással. 9007

— Büntetés az egyenruhaviselésért. Pacha Ágoston timisoarai apostoli kormányzó vasárnap Ujbensenyőre utazott, hogy a községben hétfőn bérmlásokat tartson. A püspöki helynök fogadtatásán a község lakossága nagy számban jelent meg és kivonult a Lövész-Egylet 55 tagja is, akik régi egyenruhájukat viselték. A község előjárósága tendenciát látott az egyenruha-viselésben és a csendőrség letartóztatta az egyelet tagjait. A mai tárgyaláson a timisoarai bíróság a Lövész-Egylet tagjait 3—3 napi fogházbüntetésre ítélte. Az ítéletet az egyleti tagok megletebbzték.

— Megloptak egy nagyváradi képviselőt. A brasovi államrendőrség jelentést közöl, hogy az elmúlt napokban Brasov közelében a gyorsvonaton meglopták dr. Lázár Aurél oradea-marei (nagyváradi) kamarai képviselőt. Dr. Lázár Bucurestibe akart utazni és az éjjelt a gyorsvonat hálókocsijában töltötte, majd midőn reggel felébredt, konstatálta, hogy 12—13 ezer lej értékű fehérneműje eltűnt a hálókocsiból. A képviselő azt hiszi, hogy a lopást Hómoródkőhalom és Brasov között követték el.

— Elítélt tolvajok. A timisoarai törvényszék büntető tanácsa ma tartott ülésén Nediu János volt rendőrt, aki az állomáson három borjubört lopott, három hónapi fogházbüntetésre ítélte. — Ratea György CFR. tisztviselőt, aki a piskii állomáson egy lopott bőröndöt vásárolt, amelyben fogászati cikkek voltak nyolc hónapi fogházbüntetésre ítélte.

— Egy magyar vámőraltiszt lelte parancsnokát. Szombathelyről jelentik: Véres tragédia játszódott le vasárnap este az agfalvai vámőrszakaszon. Süveges Károly vámőraltiszt revolverrel belőtt a vámőrparancsnokság ablakán és agyonlőtte Freissberger Géza vámőrfőhadnagyot. A merénylő tette elkövetése után elmenekült és üldözői átlőtt mellette, holtan találták meg. Zsebében levelet találtak, melyben megírja, hogy nem Freissbergert, hanem őrnagyát akarta agyonlőni s mivel sajnálja, hogy legjobb parancsnokát ölte meg, ezért lett ő is öngyilkos.

— Orvosi hír. Dr. Wiener Imre belorvos külföldi utjáról visszatért és rendeléseit Arad, Bul. General Dragalina 16. (Apponyi-körut 8.) újból megkezdte.

— A kutba ugrott. Tragikus öngyilkosság történt Otlica községben, ahol egy 38 éves asszony hirtelen elmezavarában a háza udvarán levő kutba vetette magát. Sirb Florea községbeli asszony az elmúlt este hirtelen a háza udvarán levő kut felé szaladt és bele akarta magát vetni. A közelben levő szomszédok észrevették és visszatartották. Az asszony csodálatos erővel kiszakította magát a szomszédok kezeiből és belevetette magát a mély kutba. A mentés hiábavaló volt, mire leereszkedtek, a szerencsétlen, elmebajos nő megfulladt.

— A timisoarai siguranca vezérfelügyelőség annak közlését kéri, hogy Épstein Sándor aradi lakos nincs alkalmazásban sem az állambiztonsági hivatalnál, sem pedig a rendőrségen s ezen hivatalok nevében nem is tejteth ki működését.

Menekülés a tulvilágba

Fantasztikus történet.

Bemutatója

ma csütörtökön, pénteken és szombaton

AZ APOLLOBAN.

KÖZGAZDASÁG

E hó végén befejeződik a magyar bankbetétek és kötvények bejelentése.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi pénzügyigazgatóság annak idején a napilapok után közölte, hogy egy pénzügyminiszteri rendelkezés értelmében azon takaré- és bankbetéti könyvecskék, valamint magánintézetek által kibocsájtott kötvények, amelyeket még 1918. október 31. előtt Magyarország területén állítottak ki, beszolgáltatathatók. A beszolgáltatásnak az a célja, hogy Románia és Magyarország kormányai között nemrégiben létrejött megegyezés alapján ezeket 1:2 arányban váltják be. Magánaton már sokan és régebben kísérleteztek, hogy betéteiket, illetőleg kötvényeik értékét megszerezzék, azonban egyszer sem sikerült kedvező beváltási alapot elérniük. A kormányok között létrejött megegyezés értelmében hivatalos uton most az igen kedvezőnek nevezhető 1:2 arányban szerezhetik vissza a régi, jó koronákban elhelyezett értékeiket a román állampolgárok. A pénzügyminiszteri rendelet értelmében szeptember harmincadikáig lehet elfogadni a bejelentéseket, amelyek a közlés óta állandóan tartanak. Érdekes, hogy takarékbetéti könyvecskékkel aránylag kevesen jelentkeznek, amelyek bejelentésénél éppenugy, mint a magánkötvények bejelentésekor igazolni kell a román állampolgárságot és azt, hogy az illető 1918. október 31-én a Romániához csatolt területek valamelyikén lakott. Az utóbbi hetekben a pénzügy-

igazgatóság éppen ennek az igazolásnak a hiánya miatt kénytelen volt többek deklarációját visszautasítani. A napokban egy budapesti nagybank aradi fiókintézetének igazgatósága kérdést intézett a pénzügyigazgatósághoz arra vonatkozólag, hogy a pénzügyintézetnél letétbe helyezett értékpapirokat tömegesen bejelentheti-e a bank? Az igazgatóság igenlő válaszára most a bank megkezdte a letétbe helyezett értékpapírok összesítését, amelyről a nyilatkozatot a bank nevében teszi meg. Ezeket az értékpapírokat nagyrésztben a pénzügyintézet nem adhatja ki a kezéből, azokra kölcsönöket adott. Természetesen az így bejelentett és beszolgáltatott kötvények tulajdonosai fel vannak mentve minden nyilatkozattétel alól, miután a bank tette meg helyettük. Akinek véletlenül magyarországi pénzügyintézetnél volna ilyen papírjai letétbe helyezve, azok a letéti nyugtával jelentkezhetnek és azok alapján fogják a beváltást intézni. A pénzügyigazgatóságon ma kijelentették a Közlöny munkatársának, hogy állami kötvények beváltásáról, bejelentéséről és beszolgáltatásáról egyelőre szó sincsen. Tisztán a magánintézetek által kibocsájtott kötvények és pénztári könyvecskék kerülnek most bejelentésre. A bejelentések most már azonban annál sürgösebbek, mert mindössze tizenkét nap áll még az érdekeltek rendelkezésére.

Párisban 9.90, Zürichben 2.80 a lej.

(Newyorkban 52.75 a román valuta kursusa.)

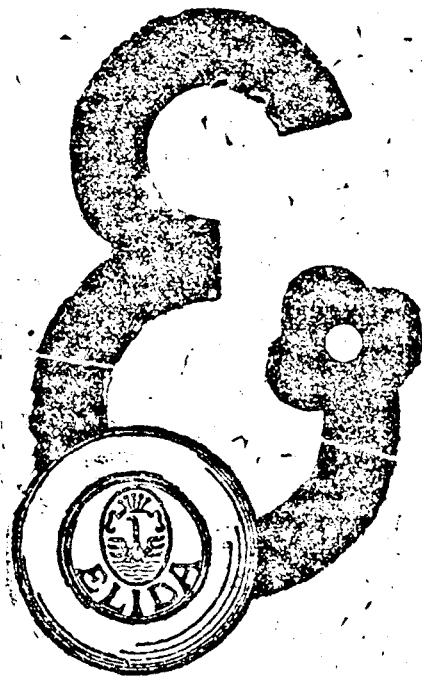
(Saját tudósítónktól.) Mára Zürichben 2.80-ra, Párisban pedig 9.90-re emelkedett a román valuta árfolyama. Az újabb világgiazi emelkedés hatása a belföldi devizapiacra ma még nem volt érezhető. Egy heti lanyhaság után ma a devizapiac megélenkiült és estelelre kereslet is mutatkozott a külföldi devizák iránt.

HELYI VALUTAÁRAK. (Szeptember 17.) Francia frank 11.05, svájci frank 37, dollár 192, dinár 2.40, szokol 5.60, lira 8.60, angol font 880. Kifizetések: Budapest 395, Bécs 368, Prága 5.85, Zürich

36.75, Milano 8.50, London 865, Páris 10.50, Newyork 193, Belgrád 2.60.

ZÜRICHI NYITÁS. (Szeptember 17.) Amsterdam 204, Newyork 530.25, London 2370.75, Páris 28.36.25, Milano 23.27.50, Prága 15.87.50, Budapest 0.00669, Belgrád 7.47.50, Bucuresti 2.80, Varsó 0.0001.03, Bécs 0.0074.75.

ZÜRICHI ZÁRLAT. (Szeptember 17.) Amsterdam 204, Newyork

FÜRDŐSZAPPAN
világ hívi.

Lloyd 2278

2653

530, London 2370, Páris 28.30, Milano 23.25, Prága 15.87.50, Budapest 0.0069, Belgrád 7.47.50, Bucuresti 2.80, Varsó 0.0001.03, Bécs 0.0074.75.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT.

(Szeptember 17.) Kifizetések: Páris 10.32, London 857, Newyork 192.50, Milano 8.42, Zürich 36.25, Bécs 0.0027.30, Prága 5.80. Valuták: Napoleon 750, aranyárka 45, léva 1.30, török lira 1.05, angol font 850, francia frank 11, svájci frank 36, lira 8.50, drachma 3.50, dinár 2.45, dollár 190, lengyel mánka 0.00034, osztrák korona 0.0027, magyar korona 0.0025, sokol 5.50.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE

ZÁRLAT. (Szeptember 17.) Magy. Hitel 505.000, Osztrák Hitel 172 ezer, Salgó 510.000, Rima 151.000, Ganz Danubius 2,390.000, Köszén 2.800.000, Szlavonia 81.000, Schlik 49.000, Kereskedelmi Bank 1.155 ezer, Cukor 2,300.000, Csáky 13 ezer, Ofa 510.000, Hazai Takarékb. 3,500.000.

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS JEGYZÉSEI. (Szeptember 17.) Belgrád 1057—1064, Bucuresti 404—407, London —, Páris —, Newyork 77180—77580, Milano 3379—3396, Prága 2312—2314, Bécs 108.85—109.45.

Jön! Az Apollóban Jön!
„Ut a boldogság felé”
Griffith film!

SPORT

O Az FTC Timisoarán. A budapesti FTC vasárnap délután Timisoarán a TAC-al, hétfőn délután pedig a Kinizsivel mérkőzik.

KOPROL fashajtások

Az aradi Központi étteremben minden este Albert Gyuszi közkedvelt aradi zenekara játszik.

LEGUJABB

Tagadnak a csongrádi bombamerénylők.

(Budapest, szeptember 17.) A csongrádi bombamerénylet főtárgyalásán Sinkó után Bölönyi Miklós vádlottat hallgatta ki a bíróság. Bölönyi hosszasan elbeszéli, hogy kényszer alatt vallott beismerően, a detektívek folyton iitlegették a kizsást csak akkor hagyták abba, amikor megígérte,

hogy minden kérdésre igennel felel. Az elnök ismerteti első beismerő vallomását. Bölönyi kijelenti, hogy semmire sem emlékszik, a kérdéses alkalomkor a kávéházban mulattak, erősen ittas volt, de azt vallja, hogy a bombavetésben nem vett részt.

Kétszáznegyvenmillió aranykoronát fizet Magyarország Romániának.

Bucurestből táviratozzák: A belügyminisztérium arról értesül, hogy a magyar kormány ratifikálta Romániával az állampolgárságról, a kettős megadóztatásról és az utlevelekről kötött meg egyezéseket. Az egyezmények a jövő hónapban lépnek életbe. A Bucurestiben aláírt meg egyezés szerint Románia 640.000 aranylej kártalanítást kap Magyarországtól,

amely összeget a szerződés ratifikálása után kell kifizetni. Ezt azonban nem készpénzben, hanem Magyarországon rendelt és készült mozdonyokban fogja Magyarország fizetni. Ez alkalommal Románia még 200.000 ciszternakocsit kap, amelyeket a háború alatt vittek el Romániából Magyarországra.

Válságos a helyzet Bulgáriában.

(Szófia, szeptember 17.) A politikai gyilkosságok és a gorna-dumajai harcok miatt a kormány kihirdette az ostromállapotot. A harcok színhelyére tekintélyes számú katonaságot küldött a kormány. A szófia lapok azt írják, hogy egy újabb összeesküvést fedeztek fel, amelynek az lett volna

a célja, hogy Petrics környékén kikiáltás a szovjet-köztársaságot. A helyzetet illetékes helyeken rendkívül válságosnak tekintik, mert az a körülmény, hogy a legutóbbi két hét alatt a parasztszövegségnek hét vezetőjét gyilkoltak meg, rendkívül izgatónak hatott a kedélyekre.

= Megdrágul a petroleum. Bucurestiből táviratozzák: A legnagyobb petroleumtársaságok, mint a Concordia, a Creditul Miniser és az Unirea kartellbe léptek, hogy a petroleumtermékeknek a Distributia forgalmi társaság és a miniszter által megállapított árait a piacon biztosítsák. Ma a fogyasztók petroleumszükségleteiket a kiskereskedőknél szerzik be, akik a pénzühiány miatt kénytelenek a társaságok által megállapított áron alul is eladni készleteiket. A most kartellbe lépett vállalatok, miután a Distributia, amely az Astra Romana, a Románo-Americana és a Steaua Romana termékeit hozza forgalomba és árusítja, mellettük van, remélik, hogy sikerül az áremelést megcsinálni.

— Olcsóbb lesz a tüzifa. Bucurestiből jelentik: Az Univesul értesítése szerint a legközelebbi időben a tüzifa árának jelentékeny esése várható.

= Exportörök a vámleszállításért. A bánáti marha-exportörök megjelentek a Timisoaran tartózkodó Constantinescu miniszter előtt, a kit arra kértek interveniáljon a kormány nál az élőállati kivitel vármok eltörése vagy leszállítása érdekében, mert ilyen magas kivitel tarifák mellett nem tudnak a magyar és jugoszláv exportörökkel versenyezni.

— Bucurestinek nem kell kölcsön. Bucurestiből táviratozzák: Costinescu, Bucuresti polgármestere lemondott arról, hogy a fővárosnak kölcsönt szerezzen, mert az igen súlyos kötelezettségeket róna a fővárosra.

és szónokai szerint már türhetetlen a kereskedői világra.

— Árlejtések Aradvárosánál. Arad város gazdasági hivatala tegnap délután tartotta meg a nyilvános árlejtést az aradi városi színház büféjének és ruhatárának bérletére. A legmagasabb évi bért Gonda Erzsébet ajánlotta fel, aki 150.000 lejt hajlandó a városnak évente fizetni. Bodnár József, a ruhatár régi bérlője 130.000 és Fekete Mihály szingizagató 110.000 lejt évi ajánlót fel. A gazdasági szék a legtöbbet ígérő Gonda Erzsébet ajánlatát terjesztette pártolólag a városi tanács elé. A gazdasági szék tárgyalta még a városi füzes bérletét, amelyre a legelőnyösebb ajánlat Crisan Györgytől érkezett, aki 320 kész kosarat ad a városnak a füzes kitermeléséért. Nyilvános pályázat alá került egy Gáiban lévő 3753 négyszögöl vízterület, amelyre a legelőnyösebb ajánlatot Farkas Sándor tette, aki 62.800 lejt hajlandó adni a területért. A döntéseket ez ügyekben a tanácsot illeti meg.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Felelős szerkesztő: RETHY JÓZSEF.

URANIA-SZINHÁZBAN
ma csütörtökön utoljára
Harc a pénzért

és a nőért

—: Amerikai kalandorfilm —: 9 felvonásban.

Pénteken kacagó est

„O”

Harold Lloyd
filmek bemutatója.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Megnyilt a Fülöp étterem Aradon

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy:

Kóser רשן

éttermemet ma csütörtökön, szeptember 13-án megnyitottam. A legkifinomultabb ellátással és változatos bő étlappal átlak minden délbén vendégeim rendelkezésére és gondoskodtam a gyors és rendes kiszolgálásról. A közönség szives pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

5317 Fülöp Sámuel.

Olcsó malom eladás

Gőzmalom a bánáti legiobb huzatermő vidéken, konkurrenciánélkül, óriási forgalommal, hozzájáruló lakóházzal, gazdasági épülettel, magárral, elköltözés miatt 700 ezer lejtért eladó. — Megbízott: HASZ ALBERT-iroda Aradon, Strada Románului 5. (Zrinyi-ucca.) 16526

Őszi
cipő-újdonosságok
nagyválasztékban
Apponyi Testvéreknél
Arad.
Rudolf Mosse 7006. 9004

Szines nyomtatványokat,
Etiquetteket, szines plakátokat,
üzleti nyomtatványokat a szokásosnál szebb kivitelben készít
INGUSZ nyomda
ARAD, Str. Garagiale (Csiky Gergely-u.) 7-15. Telef.: 677.

Perfekt könyvelőt,
ki a levelezés és egyéb irodai teendők minden ágában kellő jártassággal bír, azonnali belépésre 5299
keresünk
Román nyelvet tudók előnyben.
Boros & Zucker
fakereskedők, A R A D.

Lift, komplett, felvonószekével és teljes felszereléssel, 2 nehéz emelődaru drótkötéllal, hidmérleg 3000 kg-os, gabonadaráló, tábori kovacsmlhely, fújtató, használt szerzőmök legolcsóbban kaphatók: 5302
MENKES & WOLLBERG
Timisoara, IV. Str. Voarascu 5. (Bem-u.)

Salonta-Maren (Nagyszalontán)
a „Nemzeti étterem”
teljes berendezéssel, háromszobás lakással, olcsó bér szerződéssel,
jutányos árért eladó:
Azonnal átvehető. Bővebbet: Wallinger-irodában, Arad. 15098

Naponta inditunk futárt Clujra (Kolozsvárra). Magyar és cseh vizumot **Sándor** (volt Kelet) Hirlapiroda, Arad, Bul. Regina Maria 10. Hajós gyógytár mellett. 36 óra alatt szerzünk.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Füldnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 3 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. v. óráig vesszünk fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. — A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse.

Alkalmazás.

SZAKACSNÓ, valamint szobaleány jó bizonyítvánnyal uricsaládhoz azonnalra felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 700

FIATAL/ droguista segédet felvesz. Kiváló nagydrogeria Arad. 10.121

HÁZVEZETŐNŐNEK, vagy házasszony-nak ajánljuk intelligens, fiatalabb nő. Vidékre elmegy. Cim Walingier hirdetésében Arad. 15.092

MINDENES, ki főzni tud, azonnal felvétetik. Merkler Arad, Strada Colonel Paulian 1. 5308

MINDENES szobaleány azonnal felvétetik kis családnak nagy fizetéssel. Főzés nincs. Arad, Bulev. General Dragalina (Apponyi-körut) 8. II. em. 11. 10.124

JOBB MINDENES, vagy bejárónő felvétetik Erbeszkern Bélánénál Arad, Strada Alexandru Gavra 11. sz. üzlet. 5315

KÉT POLITUROZÓ LEANY felvétetik Freimann József Arad, Str. Bratianu 9. 5316

FIATAL fűszerkereskedő segédet keresek teljes ellátással. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5313

MINDENES főzőnő felvétetik. Arad, Str. Consistorului 9., em. 3. 5319

HARMONÉGY éves urinő ajánljuk házvezetőnőnek magányos urhoz, vagy paphoz gazdasszonynak. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5310

NAGYOBB kifutó fiú jó fizetéssel azonnal felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

KERESEK nagyobb leánygyermekeim mellé német, román, vagy francia nyelv tudással kisasszonyt. Cim Rudolf Mosse Arad. 10.124

TANULÓLEÁNYT fizetéssel alkalmaz Szönyegszövműhely Arad, Str. Moise Nicoara (Petőfi-ucca) 17. 10.123

INTELLIGENS, a háztartás minden ágá hoz értő, főzni jól tudó nő kerestetik magányos uriemberhez. Ajánlatok „Magányos” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalában nyújtandók. beüzemelési igazolással. 5307

Vétel és eladás.

IZRAELITA nagytemplomban elsőrendű férfi és női ülés eladó. Arad, Bul. Dragalina (Apponyi-körut) 4. 5311

NAGY ÜSTHAZ üsttel, jó állapotban levő fehér gyermek-ágy, jutányos áron eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 900

EZÜSTNYELŐ ÉBENFA BOT, bőrutazótáska, ókszerék, szőnyegek, csillárok, fiú kabátok, dísztárgyak, Biedermayer székek, szekrények, kredenz, trimó, hintaszék, fotelak, tükör, könyvszekrények, íróasztalok, asztalok, puffok, majolika asztalka, mozdó, antik török schal, sohegion terítők, kézimunkastore, konyha ruhák, ágyhuzatok, gramofon 18 lemezzel, rézfűrűhák, stb. eladók. Arad Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

BIZOMANYBA VESZÉK complete szoba-berendezéseket, butorokat darabszámba, szőnyeget, ezüst, mű, antik, bronz és dísztárgyakat, ókszerket, festményeket, fehérneműket, szőrméket stb. — Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca.) I. em. jobb. 1000

SZIKVIZGYARTÓGÉP 300 szódás-üveg-gel, nagy községben eladó. Mészáros Elekné Buteni. 5282

FRISS HAL kapható Luttwák József cégnél Arad, Calea Banatului. 5304

KÜLFÖLDI és honi madarak, agancsok iskolai szertárba, vagy lakásdíszítésre, kicsinyben és nagyban eladók. Socodori (székudvari) főerdészi lakban megtekinthetők. 5305

BOROS hordó bérbe kerestetik 5-6 darab 700 literes. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5306

NŐI ülés izraelita templomban II-ik emeleten, első sor, az oltárral szemben, örök áron eladó. Cim Rudolf Mosse (Sándor hirlapiroda) Arad. 10.124

FÉRFIÖLTÖNYÖK, télikabátok, eladók. Arad, Bulev. Dragalina (Apponyi-u.) 4. 5312

ELSORENDÜ, fekete, keresztúros pianino eladó. Arad, Calea Șaguna (Varjassy Lajos-ucca) 161. 18.053

Ezüst tárgyakért

ókszerkért, törmelék arany és ezüstért, műfogakért Igen magas árakat fizet **KUN JOZSEF** ókszerész Arad, Bulv. Regina Maria

Öltöny, kabát, raglán, kosztüm és ruha szövetek a legolcsóbb árban

WEISZ ARMÍN divatáruházában Arad, Piața A. Iancu 18. (Szabadság-tér).

Ingatlan.

SÜRGŐSEN ELADÓ Arad, Str. Mocioni (Orczy-uccában) egy 5 szobás magánház elfoglalható lakással, 550,000 Lejért, 420,000 Lejjelel átvehető. Megvethető Arad, Calea Andrei Șaguna 34. Maier. 5314

Magánházat, nagyjövedelmű bérházat, földet, malmot bérbe és eladásra közvetít „ARGUS” Arad, Str. Eminescu 1.

Vidéki szülők figyelmébe! Beiratás alkalmából gyermek-cipők legolcsóbban, saját készítésű férfi- és női cipők raktáron

Butorokat részletre kedvező fizetési feltételek mellett, 3261 beszeresethető

Két hónapon át használt benzinnmotor

6 lóerős vaskocsira szerelve, kőfűrésszel, ipari tüzem hajtásra is alkalmas, kivándorlás miatt áron alul eladó Jantó gépiaktos, Arad, Str. Sava Balca 184. (György-u.)

Különféle.

ÖTVENEZER lejt kerések kölcsön ingatlan biztosítékkal. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5250

ELVESZETT Aradon a Str. Stroiescu Piața Imperatul Traian, Piața Catedralei (Teleky-uccából, Attila- és Tököl-téri) piacra menet, egy arany mellű három kis briliáns kövel, Becsületes megtalálójára, vagy nyomravezetőjére illő jutalomban részesül Horvát műszaki üzletében Arad, Minorita-templom mellett. 5300

HASZNALT OLOM megvételre keresték. Bővebbet a kiadóban.

Gyönyörű villa

Paulison, 3 szoba, veranda lakással, szoutterén mellékhelyiséggel, 4 holdas szőlővel, komplett felszereléssel, 460.000 L.-ért eladó. Megbízott „URANUL” iroda, Arad, főpostával szemben

Külvárosi ház

nagy uccai fronttal, elfoglalható egy szoba, konyha lakással, 500 öles telekkel, igen olcsón E L A D Ó. Megbízott: „Uranul” iroda, Arad, főpostával szemben. 16058

Rudolf Mosse 7045

Tégla cserép

nagyméretű, kitűnő minőségű

10122

duplafalcos 253. sz. legjobb minőségben, legjutányosabb árban kapható

Pollák Sándor gőztéglagyárában, Aradon.

Épületek tervezését, építését, átalakítását

vállalja

Koch Károly

okl. építészmérnök

ARAD,

Str. Alexandri (Salacz-u.)

Solymos ház

„Rudolf Mosse 9130”

Czernóczi cipőüzletében Arad, Strada Marasesti (Kossuth-ucca) 7. sz.

Garai Károly butor raktárából. ARADON, Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.) 5/12.

Meghívó

A TEMESVÁRI „BEGA” GŐZMALOM R.-T.-nak 1924. szeptember 18-án déli 12 órakor a Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T. üléstermében tartandó XIV. évi rendes közgyűlésére. Napirend: 1. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelő-bizottság jelentése, az 1923-1924. évi mérleg jóváhagyása és a felmentvény megadása. 2. Határozathozattal a nyereség hováfordítása felett. 3. Igazgatóság és felügyelő-bizottság választása az alapszabályok 23. és 27. §-ai értelmében. 4. Esetleges indítványok. Timisoara, 1924. augusztus 30-án. Az igazgatóság. — Társaságunk alapszabályainak 13. §-a értelmében a közgyűlésen csak azok vehetnek részt, kik részvényeiket legkésőbb 4 nappal a közgyűlés megtartása előtt a társaság pénztáránál, vagy a Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T.-nál letették. Mérlegszámla: Vagyon: Gyártelep: Ingatlanok, berendezések és felszerelések 890.940.90; Készletek: örmény-, gabona-, zsák-, tűzifa- és anyagkészletek: 12.799.265.48; Biztosítéki letétek: ügynők és bevásárlók óvadéka: 27.950.— Pénztárállomány 729.648.03; Adóskok: folyószámlaköveteléseink: 24.853.082.65. Összesen: 39.300.887.06.—; Teher: Részvénytöke: 3.600.000.—; Értékcsökkenési tartalékalap: 900.000.—; 1923-1924. évi dotáció 100.000.—; összesen 1.000.000.— Rendes tartalékalap: 2.410.000.—; Kétes követelések tartalékalapja: 62.734.53; Adótartalékalap: 40.000.—; Óvadékletétek: 27.950.—; Hitelezők: folyószámlatartozásaink: 30.599.416.12.—; Nyereség: Nyereségáthozat 1923. június 30-áról: 224.786.41; f. évi nyereség 1.336.000.—; összesen 1.560.786.41. Összesen 39.300.887.06. Timisoara, 1924. június 30. 397

Egy 29 méter hosszú, uccai bejárattal bíró, esetleg elosztható **pincehelyiség**

Piața Catedralei (Tököl-tér) közvetlen közelében azonnal **kiadó**. Bővebbet: **Tabakovits Emil** építész irodájában Arad, Piața Catedralei No. 12. (Tököl-tér) 12091

90 drb.

vészen átment **szőke göndör-szőrű 1 1/4 éves** 5279

mangolica südő **eladó**.

Czárán Viktor, Sepreus (Aradmegye).

Nagyobb

kitutó fiú

jó fizetéssel azonnal felvétetik. — Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Legolcsóbb beszerzési forrás Schutz-nál

Arad, Str. Eminescu 28-30. (Deák F.-ucca).

ahol kizárólag angol és brünni férfi szövetek, szabókellékek állandó nagy raktára.

„Revida” és „Corgémount Watch” órák **Márkus István** Arad, Bul. Reg. Ferdinand 39.

Legjobbak. — Beszeresethető minden óra- és ókszerüzletben. — Románia képviselői viszont eladók részére